

УДК 657.1:658.8

DOI: 10.60022/2(1)-6S

Мудрик Сергій Олександрович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти другого року навчання спеціальності 071 Облік і оподаткування

Вінницький національний аграрний університет, Україна

Mudryk Serhiy

PhD student of the Second year of study

of the Specialty 071 Accounting and Taxation

Vinnytsia National Agrarian University, Ukraine

ORCID: 0009-0000-9413-631X

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДИСТРИБ'ЮТОРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. Статтю присвячено комплексному дослідженню теоретичних засад та практичних аспектів формування облікової політики на дистриб'юторських підприємствах. Проаналізовано різні наукові підходи до визначення облікової політики, що дозволило виокремити її багатогранність та важливість для ефективного функціонування підприємства. Особливу увагу приділено специфічним характеристикам дистриб'юторської діяльності, які суттєво впливають на процес формування облікової політики. До таких характеристик віднесено значні обсяги товарних запасів, розгалужену систему обліку витрат на збут та логістику, особливості обліку доходів від реалізації та повернень товарів, а також специфіку розрахунків з постачальниками та покупцями.

Запропоновано етапи формування облікової політики для дистриб'юторських підприємств. Автором проаналізовано підходи до виокремлення факторів впливу на формування облікової політики та визначено такі фактори із врахуванням специфіки діяльності дистриб'юторських підприємств. Наведено низку специфічних особливостей, що зумовлені характером діяльності дистриб'юторських підприємств, які слід враховувати при формуванні облікової політики. Враховуючи все, автором розроблено фрагмент Наказу про облікову політику дистриб'юторського підприємства.

Ключові слова: облікова політика, дистриб'юторські підприємства, бухгалтерський облік, фінансова звітність, витрати на збут, доходи від реалізації, управлінський облік.

FORMATION OF ACCOUNTING POLICIES OF DISTRIBUTION ENTERPRISES: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

Abstract. The article is devoted to a comprehensive study of the theoretical foundations and practical aspects of accounting policy formation at distribution enterprises. Various scientific approaches to determining accounting policy have been analyzed, which allowed us to highlight its versatility and importance for the effective functioning of the enterprise. Particular attention is paid to the specific characteristics of distribution activities, which significantly affect the process of forming accounting policy. Such characteristics include significant volumes of inventories, an extensive system of accounting for sales and logistics costs, features of accounting for income from sales and returns of goods, as well as the specifics of settlements with suppliers and buyers.

The stages of accounting policy formation for distribution enterprises are proposed. The author analyzes approaches to identifying factors influencing the formation of accounting policy and identifies such factors taking into account the specifics of the activities of distribution enterprises. Particular attention is paid to the specific characteristics of distribution activities, which significantly affect the process of forming accounting policies. Such characteristics include significant volumes of inventories, an extensive system of accounting for sales and logistics costs, features of accounting for income from sales and returns of goods, as well as the specifics of settlements with suppliers and buyers. A number of specific features are given, which are determined by the nature of the activities of distribution enterprises, which should be taken into account when forming an accounting policy. Taking everything into account, the author has developed a fragment of the Order on the accounting policy of a distribution enterprise.

The importance of adapting accounting policies to the strategic goals of the enterprise and its impact on the quality of financial reporting, transparency of activities and the effectiveness of management decision-making is emphasized. The need for periodic review and updating of accounting policies is justified in order to ensure their compliance with changes in legislation, accounting standards and business conditions.

Keywords: accounting policy, distribution companies, accounting, financial reporting, sales costs, sales revenue,

management accounting.

Постановка проблеми. Дистриб'юторські підприємства є відіграють вагоме значення в економічній системі національної економіки, адже забезпечують ефективний товарорух від виробників до споживачів, оптимізують логістичні процеси, розширюють ринки збуту, стимулюють конкуренцію, надаючи виробникам інформацію про попит, створюють значну кількість робочих місць та формують ВВП країни, який є важливим джерелом доходу державного бюджету. Окрім того, сплата податків дистриб'юторськими підприємствами також є джерелом доходів для державного бюджету, що дозволяє акумулювати фінансові ресурси для реалізації стратегічних планів України.

Особливу роль у процесі діяльності будь-яких підприємств, зокрема і дистриб'юторських, відіграє належна організація системи бухгалтерського обліку. Центральною ланкою облікової системи підприємств є облікова політика. Проблематика формування облікової політики є достатньо дослідженою, однак при її формуванні необхідно враховувати особливості діяльності підприємства, зумовлені галузевою специфікою, оскільки вид діяльності значно впливає на облікові процедури. Актуальність дослідження визначається потребою у розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо формування та організації облікової політики дистриб'юторських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нині питанням особливостей формування облікової політики підприємств присвячено праці низки науковців, а саме: Коваль Л. В. [3; 4; 8], Коваль Н. І. [6], Коваль О. В. [3; 4], Мулик Т. О. [7], Правдюк Н. Л. [3; 4], Бутинець Ф. Ф. [14], Чижевська Л. В. [19], Шмигель О. С. [1; 5], Юнацький М. О. [20], Ярема Я. Р. [2] та інші.

Зокрема, у працях [1; 2] розглядаються теоретичні та практичні аспекти формування облікової політики підприємства, обґрунтовано необхідність її розробки з метою підвищення аналітичності бухгалтерського обліку та роль у процесі управління підприємством.

Не лише теоретичні засади, а також практичну складову процесу формування облікової політики, особливості організації обліку на основі її положень вивчають автори у працях [3; 4].

У науковій статті [5] увага концентрується на дослідженні особливостей розробки облікової політики саме для торговельних підприємств та висвітлено особливості формування облікової політики для таких підприємств.

Роль облікової політики у системі управління підприємствами у сучасних умовах обґрунтовано у праці [6]. У наведеній праці доведено, що передумовою розроблення ефективної облікової політики є обґрунтованість підходів до її формування та безпосередній зв'язок із функціями управління. Схожа думка аргументується у дослідженнях [7; 8], де авторами зазначено, що облікова політика є інструментом управління бухгалтерським обліком на підприємстві.

Не применшуючи напрацювання науковців у вказаній проблематиці, зазначимо, що особливості формування облікової політики для дистриб'юторських підприємств залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів формування облікової політики з урахуванням специфіки діяльності дистриб'юторських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Організація ефективного та раціонального бухгалтерського обліку на підприємстві має розпочинатися зі створення облікової політики. Цей процес включає визначення набору методичних інструментів для ведення щоденного обліку, конкретизацію правил визнання доходів і витрат, а також забезпечує формування достовірної та своєчасної інформації для складання фінансової звітності.

Визначення поняття «облікова політика» регламентовано низкою нормативно-правових актів міжнародного та національного законодавства.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9], а також НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10], облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Окрім того, враховуючи європейську орієнтацію України, наведемо також визначення облікової політики міжнародними стандартами. Зокрема, у Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8) «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [11] облікова політика трактується як конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності.

Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» [12] зазначається, що облікова політика є тим документом, який організація визначає самостійно із врахуванням рекомендацій НП(С)БО та за погодженням із власником організації чи відповідної уповноваженої особи, органу. Індивідуалізація та відсутність формалізації у процесі формування облікової політики пов'язана із різницею у організаційно-правових формах підприємств, обсягах виробництва, галузевими особливостями економічної діяльності, які першочергово враховуються при формуванні документа.

Трактування терміну «облікова політика» як у міжнародному, так і в вітчизняному законодавстві передбачає, що підприємство до початку звітного періоду вибирає в межах, встановлених стандартами або

іншими нормативними документами, певні методи, методики, способи оцінки, форми організації обліку, які використовуються ним для ведення поточного обліку і складання фінансової звітності. З одного боку, це забезпечує однозначність тлумачення показників фінансової звітності, а з іншого – створює умови для здійснення фінансового менеджменту [7, с. 1008].

Як влучно зазначає М. М. Кругла, облікова політика, з одного боку, повинна формувати інформаційне забезпечення, яке відповідає запитам і потребам системи управління, а з іншого – відповідати нормативним регламентам щодо його елементів, визначених законодавством [13].

У науковій літературі зустрічаються різні підходи дослідників до розкриття сутності поняття «облікова політика».

Бутинець Ф. Ф. облікову політику трактує не просто як сукупність способів ведення обліку, обраних відповідно до умов господарювання, а й вибір методики обліку, яка дає змогу використовувати різні варіанти відображення фактів господарського життя [14, с. 51].

Визначення, запропоноване Ф. Ф. Бутинцем, не тільки констатує факт вибору способів ведення обліку, але й підкреслює активну роль облікової політики як інструменту впливу на відображення господарських операцій.

Т. О. Мулик зазначає, що у загальному розумінні облікова політика складає сукупність методів, способів, принципів, методик, процесу та форм бухгалтерського обліку з метою формування звітності і також виступає інструментом організації та управління бухгалтерським обліком на підприємстві [7, с. 1009].

Вважаємо, що дане визначення облікової політики вдало поєднує технічні елементи облікової політики (методи, способи, форми) з її організаційною та управлінською функціями. Це демонструє, що облікова політика є не просто формальним документом, а дієвим інструментом для досягнення бізнес-цілей.

Сирцева С. В. та Ізвозик Т. М. визначають облікову політику як опис принципів оцінки статей звітності та методів обліку окремих статей звітності [15, с. 179].

На нашу думку, запропоноване авторами визначення є занадто вузьким і не відображає повною мірою сутності та значення облікової політики для підприємства, обмежується сферою звітності та ігнорує стратегічні цілі підприємства.

Я. Р. Ярема узагальнює, що облікова політика – сукупність методів, способів, принципів, методик, процедур бухгалтерського обліку, спрямованих на узагальнення облікових та виконання стратегічних і тактичних цілей і завдань [2, с. 175].

На наше бачення, що наведене визначення є узагальненим, охоплює ключові аспекти, проте, не враховує важливість облікової політики як інструменту досягнення основних цілей підприємства.

Н. І. Коваль та інші [6] під поняттям облікової політики розуміють сукупність принципів, методів і процедур обліку, що використовуються підприємством в ролі засобу управління обліковою системою, який, залежно від поставлених управлінських цілей, дозволяє використовувати різні варіанти відображення господарської діяльності через методику обліку, обрану відповідно до умов господарювання в межах, передбачених законодавством.

Наведене авторами визначення, на нашу думку, є практично орієнтованим та підкреслює ключову роль облікової політики як інструменту управління обліковою системою та її залежність від управлінських цілей підприємства.

О. В. Тесак облікову політику розглядає як важливий інструмент організації бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності на підприємстві, дія якого спрямована на досягнення поставлених цілей і виконання завдань з метою забезпечення надійності фінансової звітності [16, с. 753].

На нашу думку, наведене автором визначення не просто описує методи обліку, але наголошує на цілеспрямованому характері облікової політики. Автор пропонує розглядати облікову політику як інструмент, що допомагає підприємству досягати поставлених цілей та виконувати свої завдання, це підкреслює управлінський аспект облікової політики.

Незважаючи на те, що сьогодні законодавство не визначає чіткого порядку формування облікової політики, цей процес базується на усталених традиціях та підходах, що виникли внаслідок розвитку бухгалтерського обліку та змін у підприємницькій діяльності.

На противагу цьому, І. Л. Грабчук, Г. І. Ляхович та О. В. Вакун стверджують, що формування облікової політики підприємства відбувається на основі чітких правил, що встановлюються на двох рівнях: державному, що передбачає централізоване визначення сукупності загальних правил ведення бухгалтерського обліку, та на рівні підприємства, що конкретизує ці правила та формує механізми їх виконання [17].

Михайловина С. О., Матрос О. М. наполягають на тому, що суттєвим фактором ефективності при формуванні облікової політики є визначення і надання пріоритетів певній групі користувачів, зокрема при виборі організаційних та методичних підходів до відображення господарських операцій в обліку. Автори пропонують формувати облікову політику підприємств, враховуючи групи користувачів інформації та залежно від видів обліку [18, с. 46].

Складові аспекти облікової політики в Україні наведено на рис. 1.

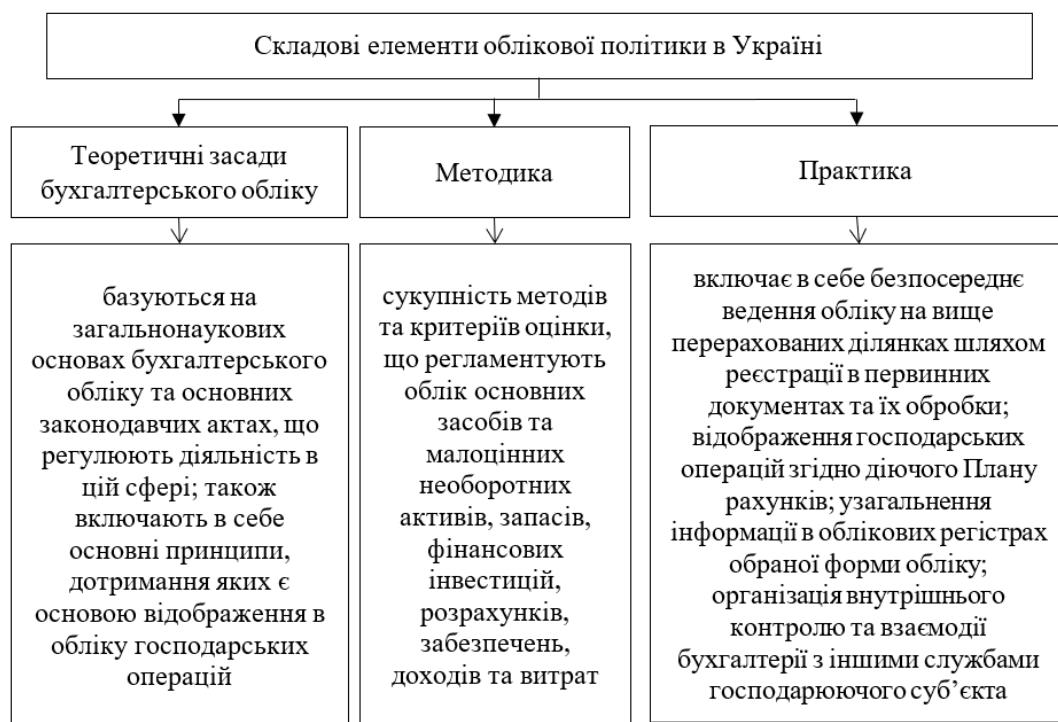

Рис. 1. Складові облікової політики в Україні

Джерело: сформовано автором за [8]

Крім того, процес формування облікової політики можна представити у вигляді сукупності етапів:

1. Організаційний етап (визначення відповідальних осіб, термінів розробки, визначення мети та завдань).
2. Аналітичний етап (аналіз законодавства та нормативних актів, аналіз галузевих особливостей, аналіз внутрішніх особливостей підприємства).
3. Розробка проєкту облікової політики.
4. Погодження та затвердження облікової політики.
5. Впровадження облікової політики.
6. Контроль та перегляд облікової політики.

Дотримання цих етапів дозволить дистриб'юторським підприємствам сформувати ефективну облікову політику, яка забезпечить якісний бухгалтерський облік, достовірну фінансову звітність та інформаційну підтримку для прийняття управлінських рішень.

Л. В. Чижевська, І. Р. Поліщук та інші відзначають, що нині відсутній єдиний підхід до класифікації видів облікової політики, що перешкоджає формуванню єдиної інформаційної системи бухгалтерського обліку та прийняттю своєчасних управлінських рішень. Зважаючи на це, автори пропонують класифікувати облікову політику для цілей аналізу та аудиту за такими ознаками, як: залежно від рівня нормативного регулювання; залежно від звітності, що складається на її основі; залежно від строку дії; залежно від ризиків викривлення фінансової звітності внаслідок застосування професійного судження; залежно від впливу на фінансовий стан [19, с. 36-37].

Більшість авторів, які здійснюють дослідження облікової політики підприємства, виділяють різноманітні фактори впливу на її формування, які обумовлені особливостями та специфікою діяльності підприємства, зокрема їх зазвичай поділяють на внутрішні, що залежать від організації фінансово-економічної діяльності підприємства, і зовнішні, на які підприємство відповідно вплинути не може.

Юнацький М. О. [20] та Ромашко О. М., Король С. Я. [21] визначають фактори впливу на формування облікової політики підприємств у загальному, а Сирцева С. В. та Ізворщик Т. М. – при цьому враховують галузеві особливості діяльності сільськогосподарських підприємств [15].

При формуванні облікової політики враховуються особливості тієї галузі, до якої відноситься підприємство. Міністерствами, відомствами, іншими галузевими структурами розроблені різні положення, рекомендації і методичні вказівки з питань бухгалтерського обліку. Тому підприємствам можна керуватися ними, але лише в частині, що не суперечить чинному законодавству [3, с. 74].

Враховуючи специфіку діяльності дистриб'юторських підприємств, нами запропоновано групи факторів впливу на формування облікової політики таких суб'єктів господарювання (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори впливу на формування облікової політики дистриб'юторських підприємств

Групи факторів	Фактори
Внутрішні фактори	
Організаційно-управлінські	- розмір та структура підприємства (розмір підприємства, наявність та кількість філій, складів, торгових точок, рівень централізації управління обліком, організаційна структура (наявність різних підрозділів: закупівлі, збуту, логістики тощо)); - система управління (стиль управління та рівень контролю за обліковою інформацією, потреба в аналітичній інформації для прийняття управлінських рішень, наявність внутрішніх регламентів та процедур, що стосуються обліку).
Операційні особливості	- асортиментна політика (широта асортименту товарів, наявність товарів зі специфічними умовами зберігання або обліку (термін придатності, сезонність), облік супутніх товарів, послуг); - управління запасами (обрана система обліку запасів, методи оцінки вибуття запасів, політика створення резервів під знецінення запасів, особливості обліку товарів у дорозі, на консигнації); - організація збуту та логістики (умови поставок та продажів, облік транспортних витрат, політика обліку повернень товарів).
Фінансово-економічні аспекти	- фінансова стійкість та структура капіталу (співвідношення власного та залученого капіталу, потреба у кредитних ресурсах, вимоги кредиторів до облікової інформації); - інвестиційна політика (наявність значних інвестицій в необоротні активи; методи амортизації основних засобів та нематеріальних активів); - податкове планування (прагнення до оптимізації податкових зобов'язань у межах законодавства, вибір методів обліку, що мають вплив на оподаткування).
Ресурсне забезпечення обліку	- кваліфікація облікового персоналу; - інформаційні технології (наявність та функціональність облікового програмного забезпечення (ERP-системи); рівень автоматизації облікових процесів).
Зовнішні фактори	
Нормативно-правове регулювання	- вимоги НП(С)БО або МСФЗ; - податкове законодавство; - галузеве регулювання (за наявності) (специфічні нормативні акти для дистриб'юторської галузі (якщо існують)).
Економічне середовище	- ринкові умови (конкуренція, умови роботи з постачальниками та споживачами); - макроекономічна ситуація (рівень інфляції, валютні курси, загальна економічна нестабільність); - конкурентне середовище (облікові практики конкурентів; вимоги ринку до прозорості фінансової інформації).
Вимоги зацікавлених сторін	- інвестори та акціонери (потреба в інформації для оцінки ефективності діяльності та прийняття інвестиційних рішень; вимоги до розкриття інформації в фінансовій звітності); - кредитори (вимоги до облікової політики як інструменту оцінки кредитоспроможності, ковенанти щодо облікових показників); - покупці та постачальники (потреба у прозорій інформації про фінансовий стан підприємства як надійного партнера); - державні органи (вимоги до обліку та звітності для контролю за дотриманням законодавства).

Джерело: сформовано автором

Таким чином, врахування всіх цих внутрішніх та зовнішніх факторів у їх взаємозв'язку є необхідною умовою для формування обґрунтованої та ефективної облікової політики дистриб'юторських підприємств, яка б відповідала специфіці їх діяльності, вимогам законодавства та інформаційним потребам зацікавлених сторін.

При формуванні облікової політики у дистриб'юторських підприємствах слід враховувати низку специфічних особливостей, що зумовлені характером їхньої діяльності:

1) облік товарних запасів – дистриб'юторські підприємства мають великий обсяг товарообігу, тому облікова політика повинна чітко визначати методи оцінки вибуття запасів (наприклад, FIFO, LIFO, середньозважена вартість); систему обліку запасів (періодична чи постійна); порядок обліку товарів у дорозі, на складах, у торгових точках (за наявності); методи створення резервів під знецінення запасів; порядок проведення інвентаризації;

2) облік витрат на збут – значна частина витрат дистриб'юторських підприємств пов'язана зі збутом та доставкою товарів, тому облікова політика повинна регламентувати облік транспортних витрат, витрат на зберігання товарів, витрат на оплату праці збутового персоналу, маркетингових та рекламних витрат, витрат на гарантійне обслуговування (за наявності);

3) облік доходів від реалізації – облікова політика дистриб'юторських підприємств має визначати момент визнання доходу від реалізації товарів, враховуючи умови поставок та переходу права власності;

4) облік повернень товарів – обліковою політикою дистриб'юторських підприємств необхідно чітко визначити процедуру обліку повернених товарів від покупців, їх оцінку та відображення у бухгалтерському обліку;

5) облік розрахунків з постачальниками та покупцями – облікова політика повинна чітко визначати

порядок обліку дебіторської та кредиторської заборгованостей, методи створення резерву сумнівних боргів, облік наданих та отриманих знижок, бонусів, премій, облік операцій в іноземній валюті (за наявності імпорتنих закупівель чи експорту);

6) сегментація обліку (за необхідності) – за умови, якщо дистриб'юторські підприємства працюють із різними групами товарів, регіонами або каналами збуту, може бути доцільним передбачити сегментацію обліку для аналізу рентабельності окремих напрямків;

7) логістичні процеси та їх відображення в обліку – специфіка логістики (закупівля, транспортування, складування, доставка) повинна знайти відображення у відповідних облікових процедурах дистриб'юторських підприємств;

8) внутрішній контроль – облікова політика дистриб'юторських підприємств має включати опис процедур внутрішнього контролю за рухом товарів, грошових коштів та іншими активами.

Вважаємо, що врахування цих особливостей дозволить дистриб'юторським підприємствам сформувати облікову політику, яка буде максимально відповідати їхній діяльності, забезпечувати достовірну та своєчасну інформацію для управління, а також відповідати вимогам чинного законодавства.

Перераховані особливості, зумовлені специфікою діяльності дистриб'юторських підприємств, обов'язково мають бути враховані при формуванні їх облікової політики. На рис. 1 розроблено фрагмент Наказу про облікову політику дистриб'юторського підприємства, де запропоновано такі розділи, як «Облік товарних запасів», «Облік витрат на збут» та «Відображення логістичних процесів у обліку» (рис. 2). Елементи облікової політики, які рекомендовані до визначення на підприємстві, наведені в Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства [12].

Назва дистриб'юторського підприємства		
НАКАЗ		
18.04.2025 р.	м. Вінниця	№ 1
З метою забезпечення єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання достовірної фінансової звітності та відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку,		
НАКАЗУЮ:		
1. Облік товарних запасів:		
1.1. Оцінка при вибутті: Застосовувати метод середньозваженої собівартості для оцінки вибуття товарних запасів протягом звітного періоду. Розрахунок середньозваженої собівартості здійснювати щомісячно.		
1.2. Система обліку запасів: Вести облік товарних запасів за постійною системою. Відповідальність за ведення оперативного обліку запасів на складах покладається на керівників відповідних складських підрозділів.		
1.3. Облік товарів у дорозі: Товари, право власності на які переходить до підприємства після їх відвантаження постачальником, обліковуються на окремому субрахунку обліку запасів «Товари в дорозі» за фактичною собівартістю їх придбання до моменту надходження на склад.		
1.4. Резерв під знецінення запасів: Створювати резерв під знецінення товарних запасів на кінець звітного періоду на основі аналізу їх ліквідності, терміну зберігання та ринкової вартості. Рішення про суму резерву приймається комісією, склад якої затверджується окремим наказом.		
1.5. Інвентаризація: Проводити обов'язкову річну інвентаризацію товарних запасів. Додаткові інвентаризації можуть проводитися за рішенням керівництва. Результати інвентаризації оформлюються відповідно до чинного законодавства.		
2. Облік витрат на збут:		
2.1. Транспортні витрати: Прямі транспортні витрати, пов'язані з доставкою товарів покупцям, включаються до складу витрат на збут на момент їх виникнення. Розподіл транспортних витрат між окремими видами товарів здійснювати пропорційно до їхньої ваги/об'єму (обрати один критерій).		
2.2. Витрати на зберігання: Витрати на оренду складських приміщень, комунальні платежі, охорону та оплату праці складського персоналу, що безпосередньо пов'язані зі зберіганням готової продукції та товарів, обліковуються у складі витрат на збут.		
2.3. Витрати на оплату праці збутового персоналу: Заробітна плата, премії, комісійні та інші виплати працівникам відділу збуту (маркетингу) включаються до складу витрат на збут у тому звітному періоді, в якому вони нараховані.		
2.4. Маркетингові та рекламні витрати: Витрати на рекламу, просування товарів, участь у виставках та інші маркетингові заходи визнаються витратами на збуту періоду їх понесення.		
3. Відображення логістичних процесів у обліку:		
3.1. Витрати, пов'язані з логістичними процесами (закупівля, транспортування, складування, доставка), обліковуються на відповідних рахунках витрат (собівартість придбаних товарів, витрати на збут, адміністративні витрати) залежно від їхнього функціонального призначення.		
3.2. Для обліку руху товарів між складами використовувати внутрішні складські накладні.		
3.3. Облік транспортних засобів, що використовуються для доставки товарів, вести на рахунках обліку основних засобів. Витрати на їх експлуатацію та амортизацію відносити на витрати на збут.		

Рис. 2. Фрагмент Наказу про облікову політику дистриб'юторського підприємства

Джерело: розроблено та запропоновано автором

Таким чином, облікова політика є надзвичайно важливою для дистриб'юторських підприємств, адже впливає на ефективність їхньої господарської діяльності та досягнуті результати. Важливо підкреслити, що в сучасних умовах неможливо уявити повноцінну роботу бухгалтерії та формування якісних інформаційних ресурсів для прийняття управлінських рішень без продуманої облікової політики. Облікова політика дистриб'юторських підприємств формується для адаптації системи обліку до потреб управлінського апарату. Організація бухгалтерського обліку на дистриб'юторському підприємстві, що базується на концепції облікової політики, забезпечує належне функціонування систем обліку та управління, а також сприяє досягненню поставлених перед підприємством цілей.

Висновки. Проведене дослідження теоретичних та практичних аспектів формування облікової політики дистриб'юторських підприємств підкреслює її ключову роль у забезпеченні ефективного ведення обліку, складанні достовірної фінансової звітності та наданні якісної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Враховуючи специфіку дистриб'юторської діяльності, зокрема значні обсяги товарних запасів, особливості обліку витрат на збут та логістичних процесів, розроблена облікова політика повинна бути адаптована до цих операційних характеристик та відповідати вимогам чинного законодавства.

Теоретичний аналіз дозволив систематизувати різні підходи до визначення сутності облікової політики та виокремити її основні елементи та функції. Практичний аспект дослідження наголосив на необхідності врахування внутрішніх та зовнішніх факторів при формуванні облікової політики, а також на важливості чіткого визначення методів обліку ключових господарських операцій, характерних для дистриб'юторських підприємств.

Ефективно розроблена та впроваджена облікова політика сприяє підвищенню прозорості фінансової звітності, оптимізації оподаткування, покращенню контролю за активами та зобов'язаннями, а також забезпечує інформаційну підтримку для стратегічного управління підприємством.

Запропонований фрагмент Наказу про облікову політику дистриб'юторських підприємств враховує галузеві особливості діяльності таких підприємств. Його впровадження у облікову політику сприяє ефективному та цілеспрямованому досягненню цілей діяльності дистриб'юторських підприємств.

Література

1. Шмигель О. Особливості формування облікової політики підприємства в конкурентному середовищі. *Економічний дискурс*. 2021. Вип. 1-2. С. 66–73. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-1-7> (дата звернення: 03.03.2025).
2. Ярема Я. Р. Теоретичні аспекти формування облікової політики підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2021. Вип. 6 (67). С. 174–179. DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.67-30> (дата звернення: 27.02.2025).
3. Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Облікова політика підприємств : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.
4. Pravdiuk N., Koval L., Koval O., Lepetan I. Organization of accounting of assets, liabilities and results of the enterprise activities : monograph. Košice : Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, 2023. 389 p.
5. Шмигель О. Є. Особливості розроблення облікової політики торговельних підприємств. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3-4. С. 159–163. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.3-4.22> (дата звернення: 27.02.2025).
6. Коваль Н. І., Слободянюк С. А., Якубишин О. С. Роль облікової політики в системі управління підприємством в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.66> (дата звернення: 03.03.2025).
7. Мулик Т. О. Облікова політика як інструмент управління оподаткуванням. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 1007-1012.
8. Коваль Л. В. Облікова політика в управлінні підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.42> (дата звернення: 01.03.2025).
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 03.03.2025).
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 02.03.2025).
11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text (дата звернення: 03.03.2025).
12. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 03.03.2025).
13. Кругла М. Зміни в обліковій політиці та в облікових оцінках. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-135> (дата звернення: 27.02.2025).
14. Організація бухгалтерського обліку / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2002. 592 с.
15. Сирцева С. В., Ізвоічик Т. М. Фактори, що впливають на формування облікової політики сільськогосподарських підприємств. *Modern economics*. 2020. № 24. С. 177–182. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-28](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-28) (дата звернення: 02.03.2025).

16. Тесак О. В. Облікова політика як інструмент фінансової звітності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 6. С. 751–753.
17. Грабчук І. Л., Ляхович Г. І., Вакун О. В. Формування облікової політики підприємства в умовах цифровізації. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.87> (дата звернення: 02.03.2025).
18. Михайловина С. О., Матрос О. М. Облікова політика аграрних підприємств як дієвий механізм регулювання бухгалтерського обліку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки*. 2019. № 3. С. 43–49. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-3-4821> (дата звернення: 02.03.2025).
19. Чижевська Л. В., Поліщук І. Р., Сарган С. С. Облікова політика як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2022. Вип. 3. С. 34–40. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-34-40](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-34-40) (дата звернення: 03.03.2025).
20. Юнацький М. О. Концептуальна основа формування облікової політики підприємства для цілей бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Вип. 6. Ч. 3. 2016. С. 159–163.
21. Ромашко О. М., Король С. Я. Облікова політика організації: принципи формування та основні аспекти. *Ефективна економіка*. 2023. № 10. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.10.24> (дата звернення: 03.03.2025).

References

1. Shmyhel O. (2021) Osoblyvosti formuvannia oblikovoi polityky pidpryiemstva v konkurentnomu seredovyskhi [Peculiarities of forming an enterprise's accounting policy in a competitive environment]. *Ekonomichnyi dyskurs*. No 1-2. pp. 66–73. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-1-7> (accessed March 3, 2025).
2. Yarema Ya. R. (2021) Teoretychni aspekty formuvannia oblikovoi polityky pidpryiemstva [Theoretical aspects of forming an enterprise's accounting policy]. *Biznes-navihator*. No 6 (67). pp. 174–179. DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.67-30> (accessed February 27, 2025).
3. Pravdiuk N. L., Koval L. V., Koval O. V. (2020) *Oblikova polityka pidpryiemstv [Accounting policy of enterprises]*. Kyiv : «Tsentr uchbovoi literatury». 647 p.
4. Pravdiuk N., Koval L., Koval O., Lepetan I. (2023) *Organization of accounting of assets, liabilities and results of the enterprise activities* : monograph. Košice : Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach. 389 p.
5. Shmyhel O. Ye. (2021) Osoblyvosti rozroblennia oblikovoi polityky torhovelykh pidpryiemstv [Features of developing the accounting policy of trade enterprises]. *Innovatsiina ekonomika*. No 3-4. pp. 159–163. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.3-4.22> (accessed February 27, 2025).
6. Koval N. I., Slobodianiuk S. A., Yakubyshyn O. S. (2024) Rol oblikovoi polityky v systemi upravlinnia pidpryiemstvom v suchasnykh umovakh [The role of accounting policy in the enterprise management system in modern conditions]. *Efektivna ekonomika*. No 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.66> (accessed March 3, 2025).
7. Mulyk T. O. (2015) Oblikova polityka yak instrument upravlinnia opodatkovanniam [Accounting policy as a tool for tax management]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. No 4. pp. 1007-1012.
8. Koval L. V. (2019) Oblikova polityka v upravlinni pidpryiemstvom [Accounting policy in enterprise management]. *Efektivna ekonomika*. No 5. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.42> (accessed March 1, 2025).
9. Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [On accounting and financial reporting in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996-XIV. Data onovlennia: 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (accessed March 3, 2025).
10. Natsionalne polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [National accounting regulation (standard) 1 “General requirements for financial reporting”]: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.02.2013 r. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (accessed March 2, 2025).
11. Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku 8 «Oblikovi polityky, zminy v oblikovykh otsinkakh ta pomylky» [International Accounting Standard 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors”]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text (accessed March 3, 2025).
12. Metodychni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpryiemstva [Methodological recommendations on the accounting policy of the enterprise] : nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 r. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (accessed March 3, 2025).
13. Kruhla M. (2024) Zminy v oblikovii politytsi ta v oblikovykh otsinkakh [Changes in accounting policies and accounting estimates]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vol. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-135> (accessed February 27, 2025).
14. Butynets F. F. (Ed.) (2002) *Orhanizatsiia bukhgalterskoho obliku [Accounting organization]*. Zhytomyr : PP «Ruta». 592 p.
15. Syrtseva S. V., Izvoshchuk T. M. (2020) Faktory, shcho vplyvaiut na formuvannia oblikovoi polityky silskohospodarskykh pidpryiemstv [Factors influencing the formation of accounting policies of agricultural enterprises]. *Modern economics*. No 24. pp. 177–182. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-28](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-28) (accessed March 2, 2025).

16. Tesak O. V. (2018) Oblikova polityka yak instrument finansovoi zvitnosti [Accounting policy as a tool for financial reporting]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. Vol. 6. pp. 751–753.
17. Hrabchuk I. L., Liakhovych H. I., Vakun O. V. (2021) Formuvannia oblikovoi polityky pidpriemstva v umovakh tsyfrovizatsii [Formation of accounting policy of an enterprise in the context of digitalization]. *Efektivna ekonomika*. No 8. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.87> (accessed March 2, 2025).
18. Mykhailovyna S. O., Matros O. M. (2019) Oblikova polityka ahrarnykh pidpriemstv yak diievyi mekhanizm rehuliuвання bukhhaltenskoho obliku [Accounting policy of agricultural enterprises as an effective mechanism for regulating accounting]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii : Ekonomichni nauky*. No 3. pp. 43–49. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-3-4821> (accessed March 2, 2025).
19. Chyzhevska L. V., Polishchuk I. R., Sarhan S. S. (2022) Oblikova polityka yak instrument upravlinnia finansovymi rezultatamy pidpriemstva [Accounting policy as a tool for managing the financial results of an enterprise]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhaltenskoho obliku, kontroliu i analizu*. Vol. 3. pp. 34–40. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-34-40](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-34-40) (accessed March 3, 2025).
20. Yunatskyi M. O. (2016) Kontseptualna osnova formuvannia oblikovoi polityky pidpriemstva dlia tsilei bukhhaltenskoho obliku [Conceptual basis for the formation of an enterprise's accounting policy for accounting purposes]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vol. 6. No 3. pp. 159–163.
21. Romashko O. M., Korol S. Ya. (2023) Oblikova polityka orhanizatsii: pryntsypy formuvannia ta osnovni aspekty [Accounting policy of the organization: principles of formation and main aspects]. *Efektivna ekonomika*. No 10. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.10.24> (accessed March 3, 2025).